

**ÅRSSKRIFT
for
RINGE-EFTERSKOLE
1937**

Udgivet af Elevforeningen.

C. F. CLAUSENS BOGTRYKKERI
INDEHAVER: POUL FISCHER
ODENSE

Richard Rasmussen, Orskov.

MINDEORD OM
P. BIRKELUND

MINDEORD

OM

P. BIRKELUND

UDGIVET AF RINGE EFTERSKOLES ELEVFORENING

1937

Barndomshjemmet.

E LEVFORENINGENS Bestyrelse har meddelt mig, at Ringe Efterskoles Aarskrift denne Gang især skal omhandle min afdøde Broder, Forstander Birkelunds Liv og Virke. I den Anledning er jeg blevet opfordret til at fortælle lidt om hans Barndom og Barndomshjem. Det første bliver desværre meget ufuldkomment, da min Broder var saa meget ældre end jeg, at han allerede i min Barndom var borte fra Hjemmet. Derimod kan jeg give en Skildring af vort Barndomshjem og det Milieu, han opvoksede i.

Min Broder blev født i Svostrup. Far og Mor ejede der et lille Hus, som de i et af hans første Leveaar byttede med et Hedehus i Skannerup Sogn. Bygningen her var gammel, og af de 14 Td. Land var kun faa Td. Land opdyrket. Besætningen bestod af en gammel Ko, og den Dag vore Forældre overtog Ejendommen var den „ikke hjemme“, men maatte ledes op paa Naboens Marker.

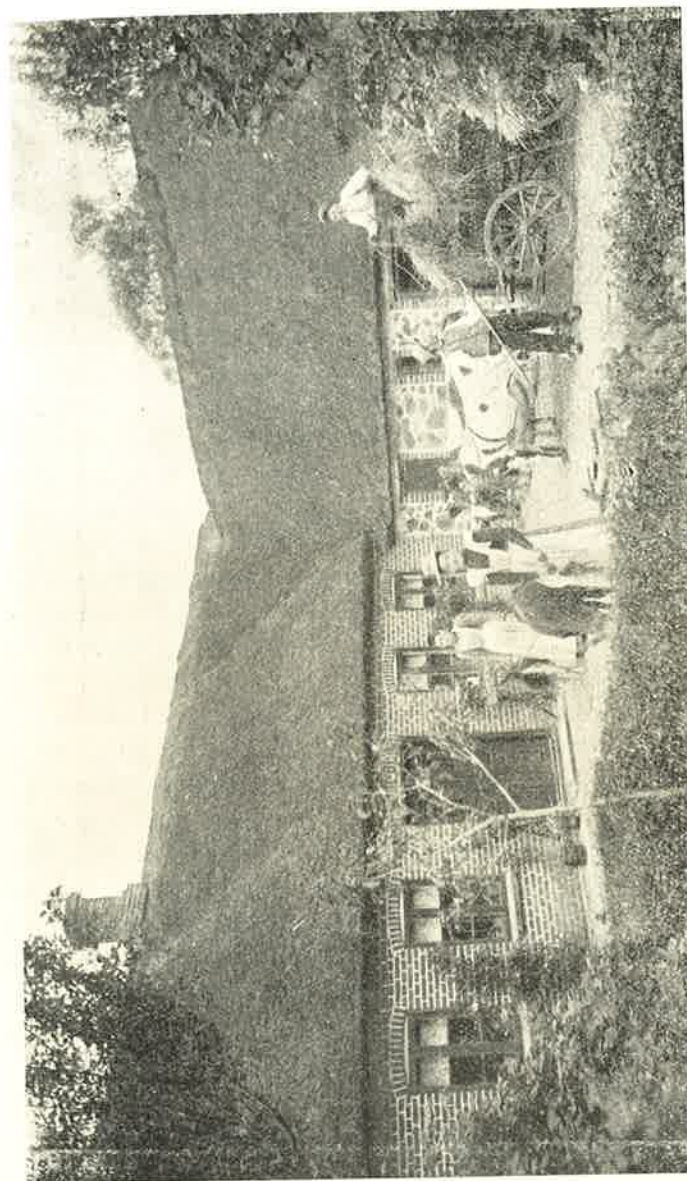
Det var saaledes i meget smaa Kaar, min Broder voksede op. Men naar der i de fynske Aviser Gang paa Gang har været fremhævet, at vort Hjem var et fattigt Hjem, saa er det alligevel ikke helt rigtigt. Far og Mor var uhyre nøjsomme, men ogsaa ganske overordentlig energiske, og allerede i min Barndom var de 14 Td.

Land opdyrket og merglet; den gamle Bygning nedrevet, og en solid Vinkelbygning opført. Den gamle Ko var erstattet med en god Besætning. Og trods denne Fremgang var Prioriteterne minimale. Mor og Børnene sled i Hjemmet og paa Marken; men mest sled Far, ikke alene derhjemme, men ogsaa ude. Han havde lært sig lidt Gartneri og var efterhaanden blevet en ret efterspurgt Anlægsgartner.

I en Artikel i Aarsskriftet 1932 har min Broder selv tegnet følgende Billede af Far: „Jeg har kendt en fattig Husmand med en svagelig Hustru og mange Børn. For ham saa Fremtiden mørk og haabløs ud. Han købte en daarlig Hedelod for næsten intet. Han brød Lyngen, drænede og merglede Jorden, han sled med godt Mod trodt Mørket. Han købte aldrig noget, før han kunde betale det, og han stillede meget smaa Krav for sin egen Person. Nøjsomhed og Flid var hans Styrke. Hans økonomiske Kaar bedredes Aar for Aar. Han blev en lykkelig Mand, fordi han sejrede. Og han sejrede, fordi han tog fat med Frejdighed, skønt Udsigterne var mørke.“

Fader var udpræget Pligtmenneske. De søgne Dage arbejdede han strengt, men Søndagen var Hviledag, og trods den lange Vej var han og Mor flittige Kirkegængere. Jeg husker aldrig, at Far var syg, før han en Dag under Tørvegravning fik heftige Smerter i Underlivet. Det viste sig at være Blindtarmsbetændelse, og faa Dage efter døde han. I sin Ligtale brugte Præsten Teksten: Gak til Myren og bliv viis.

At skrive nøjternt om Mor kan jeg vist ikke. Jeg mener, at vi har haft den elskeligste Mor i Verden. Men det er der vel saa mange andre, der mener, at de har haft. Vi elskede hende, og hun havde vor fulde Fortrolighed. Min Broder kom ud at tjene, da han var 10 Aar.

Barndoms hjemmet.

Efter sin Konfirmation kom han i Skomagerlære, og siden rejste han til Udlandet. Men han var i nøje Kontakt med Hjemmet. Han skrev lange, indholdsrige Breve hjem. Disse Breve skabte mange lykkelige Timer for Mor, og jeg er ikke i Tvivl om, at den Fortrolighed, der var mellem de to, i høj Grad var med til at danne og styrke min Broders Karakter. Han har selv udtrykt det i et Digt, som han kaldte „Et Ungdomsminde“. Det omhandler en Moder, der i Aftenfreden sidder med sin lille Dreng. Jeg tør vist citere det sidste Vers:

Moders Bøn blev altid siden
som et Lys paa Barnets Vej,
meget slettes ud med Tiden,
Moders Bøn, den glemmes ej.

Moder var meget svagelig. Fars Død tog stærkt paa hende. Hun døde faa Dage efter Far.

Min Broder naaede i Udsyn og aandelig Udvikling længere end sine Forældre, men de Værdier, han modtog fra det lille Hedehjem, fik Betydning for ham og prægede ham hele Livet.

Naar han i sin Manddomsgerning talte til sine unge Venner, saa ved vi, at han stadigt kom ind paa Begrebet Karakterdannelse. Gang paa Gang var Hovedtankerne i hans Tale: Vil du fremad og opad, saa vær flittig, vær sand. Vær ærlig i Tanke, Tale og hele din Færd. Og han kunde udbryde: I synes maaske, det er en gammeldags Tale, jeg fører, men min Moder har skabt dette Ideal i mig. Jeg har efter Evne søgt at stræbe efter det, og jeg har aldrig fortrudt Vandringerne ad den Vej.

Faa elskede Naturen som min Broder. Derfor vilde han kende den. Og han kendte Fyn som faa Fynboer og Danmark, som faa Danske. Han mente selv, det var Alperne, der vakte hans Kærlighed til Naturen, men jeg

tror, at denne hans Natursans kan føre sit Udspring tilbage til Barndomshjemmet.

Vort Barndomshjem laa nemlig i et Stykke storslaaet dansk Natur. Ejendommen laa paa en langstrakt Nordskraaning. Mod Nordvest havde vi Udsigt til Gudenaadalen og Sminge Sø. Mod Nord løb Gjern Aa i en bred Tunneldal omgivet paa begge Sider af høje lyngklædte Morænebakker. Det højeste Punkt „Troldehøj“, en pragtfuld Moræneformation, stod for os Børn som et højt Bjerg, som vi elskede at bestige om Dagen, men de mange Historier om Trolde, Ellepiger og Lygtmænd, som vi hørte af de voksne, og som de aabenbart selv troede paa, bevirkede, at vi helst holdt os paa Afstand fra Højen om Aftenen.

Lige vest for Ejendommen snoede en Urstrømsdal sig, som forlængst var udtørret. Paa Bunden var der Marker, ved Siderne var Dalen omgivet af lyngklædte Bakker. Disse Bakker var vor Tumleplads, her kiggede vi ind i de mange Rævegrave, her fangede vi Hugorme, og her overraskede vi Grævlingen i Skumringen og forfulgte den til sin Hule i Egekrattet.

Det var denne bakkede, afvekslende Natur, min Broder holdt mest af; det flade og ensformige virkede knugende paa ham. Derfor foretrak han den fynske Natur fremfor Herningegnen. Adskillige Aar af sin Ungdom tilbragte han i Storbyen, men Storbyen tiltalte ham aldrig. Han var Bondesøn, og han betragtede Befolkningen paa Landet som Folkets Kærne. Derfor havde han Tro til sine unge Elever, han forstod dem, og han paa-virkede dem, saa hans lyse Syn paa det godes Sejr gav de unge fornyet Mod i Livskampen. Derfor sendte mange gode Hjem med Tillid deres Sønner og Døtre til ham.

Jeg har nu søgt at give en Skildring af vort Barndomshjem og den Betydning, dette Hjem fik for min

Broder. Maatte disse Linier, som indgaar i Æreskransen af Minder for min afdøde Broder, ogsaa blive en kær- lig Tak til vort Barndomshjem.

Niels Birkelund.

Birkelund paa Rejse.

HEN paa Vinteren i Aaret 1896 vandrede en ung Haandværkssvend oppe i Nørrejylland. Han var, hvad der ogsaa kunde ske den Gang, blevet arbejdsløs, og nu benyttede han Tiden til at se sig om. Han lavede sig en saakaldt Berliner, det var et Stykke sort Voksdug ompændt med et Par Remme, hvori der var indsat en længere Rem, saa det hele kunde bæres over Skulderen. I Berlinereren blev der lagt noget Skomagerværktøj, rene uldne Strømper og Undertøj, som hans Moder havde medgivet ham.

Turen gik Nord paa, helt op til Skagen, og da han stod der ude paa Skagens Gren og saa de to Have brydes, da følte han ogsaa Brydninger i sin egen Sjæl. Nede ved Frederikshavn havde en Mand sagt til ham: „Naa, saa du er ogsaa blevet en af dem, der ikke vil bestille noget“. Birkelund var blevet misforstaaet, og det kunde han ikke taale, og han glemte aldrig hin Mands Ord, og senere hen i Livet sparede han aldrig sig selv for at komme til at forstaa de Unge, at misforstaa et andet Menneske var for ham Helligbrøde.

Birkelund kom over til København først paa Sommeren i 1896. Efter Datidens Skik lejede han Værelse sammen med en anden ung Mand; han lejede ogsaa Plads paa et Værksted, og saa gik han ud til Mestrene

og fandt ogsaa snart noget at bestille, og da han lavede solidt og godt Arbejde, havde han aldrig Vanskelighed ved at beholde sit Arbejde.

Prisen for at sy et Par Støvler var kun lille, og Birkelund var derfor som andre henvist til at bo i Slumkvarteret. Tonen paa Værkstedet var yderst lav, for ikke at sige raa og tølperagtig, noget, der ikke tiltalte den unge Birkelund, der havde haft sit Hjem paa den jyske Hede og var vant til at indaande en hel anden Luft.

Hvad er det, der griber ind i Livets Traade og undertiden faar os til at gaa Veje, vi ikke selv har afstukket? Kald det Tilskikkelser, om du vil — vi har vel ogsaa Lov til at tro paa en kærlig Fader, der styrer alt til det bedste for sine Børn. At jeg tilfældigvis mødte den Mand, af hvem jeg lærte saa meget, han, den uselviske, som jeg snart forstod, var værd min fulde Tillid, han, som blev mig en Kammerat og Ven for Livstid, er noget, jeg siger Gud Tak for.

Hvor jeg husker hin skæbnesvangre Søndag den 11. Juni 1896. Straalende Sommersol over Landet. Birkelund var som saa mange andre Københavnerne taget i Skoven, han elskede den frie Natur. Ved Aftenstid blev Togene overfyldte. Birkelund havde dog faaet en Plads, men af Hensyn til andre gik han ud af Kupeen igen, han havde jo et Par gode Ben, og hvad betød det for ham at gaa en Mil eller to. Først Mandag Morgen erfarede Birkelund, at netop den Vogn, han havde været inde i, blev knust, da den holdt ved Gentoft. København var som lammet. At Andrée med sine Kammerater samme Dag var gaaet op for at flyve over Nordpolen i Ballon, blev der kun talt lidt om. Ulykken ved Gentoft var saa rystende. Havde Birkelund ikke været den beskedne, der kunde vige Pladsen for andre, da var disse Linier ikke bleven skrevet.

I Berlin vi lærte skatte
Aandens Snille, ædel Kunst.
Nu bagefter ret vi fatte,
at det Aar ej var omsonst.

P. B. 1903.

Berlin var en dejlig By, rigtig et Sted, hvor to unge Mennesker kunde faa deres Videbegær tilfredsstillet. Sekretæren for K.F.U.M.s Skandinavisk Afdeling, en ung norsk teologisk Kandidat, var en udmærket Mand, der igennem Konsulaterne fik Forbindelse med Lærde fra Norden, naar de gjorde Ophold i Berlin. Mangfoldige var de Foredrag, vi overværede, det var ikke alle, der havde lige stort Held med at give os deres Viden i populær Form, men vor aandelige Horisont blev dog udvidet, og Forholdene var helt anderledes end dem, vi havde levet under i København. Vi havde Værelse sammen, men arbejdede hver paa sit Sted. Vi tillavede selv vor Morgen- og Aftensmad. Middagen købte vi paa nærmeste Restauration. Jeg husker aldrig, at der var nogen Uenighed om, hvem der skulde tillave Maden, eller hvem af os, der skulde vaske op; i harmonisk Forening delte vi godt og ondt.

Søndag Formiddag deltog vi i den skandinaviske Guds-tjeneste i K.F.U.M. i Wilhelmstrasse. Det var et Sted, man fik kær, vi mødte saa mange prægtige unge Mænd, og der var et righoldigt Bibliotek til fri Afbenyttelse, og da der fandtes megen Rejselitteratur, gjorde vi flittig Brug af det.

Berlin var rigtig et Sted, hvor vi kunde svælge i Indtryk. Der var de mange righoldige etnografiske og kulturhistoriske Samlinger, for ikke at tale om Kunstgallerierne. Naar Birkelund fik saa meget ud af sine Rejser, som han gjorde, saa skyldtes det hans rige Evner, hans Flid og hans stærke Retssans. Birkelund havde en særlig Evne til at omgaas Børn, og mange

Hjem aabnedes ved, at Birkelund blev Venner med Børnene. Dette hjalp ham ogsaa meget til at lære Sprog; thi Børn bliver aldrig tæt af at rette paa ens Maal.

I Berlin blev Planerne lagt for vore Rejser igennem Europa. Vi købte os gode Kort og Rejsebøger. Birke-

Birkelund (siddende) og Jørgensen som rejsende
Haandværkssvende.

lund var en Mester i at lægge Rejseplaner, og da Dagen kom, da vi kunde forlade Berlin, stod vi vel rustede, takket være Birkelunds heldige Valg af Rejselitteratur. Det var med Vemod, at vi forlod denne skønne Stad, hvor vi havde oplevet og lært saa meget. 22 Aar senere

var vi igen sammen i Berlin, men da var Byen og Verden en anden. Krigen og den efterfølgende Revolution havde sat sine uhyggelige Spor.

Paa Rejsen til Dredsden besøgte vi Lutherstaden Wittenberg, hvor et Stykke Kirkehistorie blev levendegjort for os.

Dredsden med sine rige Kunstskatte, dens smukke Omgivelser, var rigtig noget, der kunde fryde. Vor Vandring gennem det Sachsiske Schweiz var en Oplevelse, det var vor første Fodtur, og jeg opdagede snart, hvilken prægtig Kammerat, Birkelund var, hans Vid var stort og han havde en særlig Evne til at fremtrylle det skønne — det opløftende. En Vandring med Birkelund var en Oplevelse, man ikke glemmer.

Paa vore Rejser i Bøhmen, eller som det nu hedder Checkoslovakiet, kom vi ud for ikke faa Sprogvanskeligheder, Tysk var ikke almindelig forstaaet, men kun et Ord eller en Gebærde — og Birkelund forstod hele Sætninger.

Vi havde læst, at rejsende Haandværksvende let kunde komme med en af de mange Tømmerflaader, der sejler ned af Donaufloden. Rejsen var gratis, man skulde bare hjælpe til at styre. Nogle af disse Tømmerflaader gaar helt ned i Sortehavet. At komme med saadan en Flaade, det vilde vel nok blive et Eventyr. Vi læste om Landene, vi vilde gennemsejle og for en Tid levede vi i en orientisk Rus. I Linz ved Donau gik vi i 3 Dage; men Eventyret vilde ikke komme, skuffede over ikke at komme gratis til Tyrkiet, gik vi ned paa Dampskibskontoret og købte Billetter til Dæksplads.

Sejlturen ned igennem Østrig var henrivende, og Birkelund kunde fortælle om dette eller hint Slot, hvem der boede der, og hvem, der havde boet der. Han var godt inde i sin Baedeker, og hvor den ikke slog til,

skulde han nok vide at skaffe sig Underretning af anden Vej.

Vort 10 Dages Ophold i Wien var, for os, meget fornøjeligt, aldrig havde vi mødt venligere Mennesker, der var Liv og glade Dage, ingen Bekymringer for Dagen i Morgen, de 10 Dage i Wien var rigtige Festdage.

Men som Birkelund skrev til mig i 1903:

Om vi end i store Stæder
meget lærte, mere saa,
skulde vi de største Glæder
i den fri Natur dog faa.

Birkelund var et rigtigt Naturmenneske, han kunde blive saa begejstret, saa stemningsfuld, at han formelig smittede sine Omgivelser. Hans Sjæl var saa fuld af barnlig Tillid til Gud, han kunde bryde ud i Lovprisning til Guds Skaberværk, han skrev til mig engang:

Skønne Tid, da vi højt oppe
blandt Tyroler-Alper gik
og ved Sø og Klippetoppe
i Alfaders Skole gik.

Ja, i Syd Bajerens og Tyrols besteg vi adskillige Højder, vi gav os ret god Tid, inde i de vilde Tyroler Alper. Vi lærte at agte den venlige stræbsomme Befolkning, og Birkelund havde en særlig Evne til at komme Befolkningen paa nært Hold.

Vi var henvist til at bo paa Kroer eller Herberger, og vi havde altid, saa vi kunde købe os ordentlig Mad. „Naa, saa fægtede I jer frem“, sagde en Mand til mig for ikke længe siden. Nej, vi fægtede os ikke frem, hverken i Ordets rette Betydning eller som det almindelig forstaas. Nej, vi fægtede ikke, vi var fattige unge Mennesker, der lagde til Side, naar vi arbejdede. Jeg kan endnu mindes det brune Skab, der hvor vi boede i Berlin, der var en Hylde øverst oppe, og der var ikke ret mange Lørdagsaftener, hvor der ikke blev lagt et Guld-

stykke eller to derop til Rejsens Formaal. Vi havde aldrig fælles Kasse; men det er klart, at ingen af os vilde staa tilbage, den ene vilde ikke være afhængig af den anden.

I Schweiz opholdt vi os et Aar. Vi arbejdede en Sommer i Zürich og en Vinter i Basel. Et Land som Schweiz skal man se ved Sommertid for ret at nyde dets stor-slaaede Natur, og paa vore smaa Udflugter i Omegnen af Zürich nød vi Sommerens Glæde. Naar Lørdag Aften kom, gik de gamle Klæder ned i Kufferten, og vi tog ud i Bjærgene for Søndag Morgen at se Solen forgyldte de hvide Bjærgtoppe.

Vi havde godt Arbejde i Zürich og hen paa Sommeren havde vi sparet saa meget sammen, at vi kunde foretage den Rejse, som Birkelund i al Hemmelighed havde udarbejdet. Det var ikke noget mindre end en Fodtur Schweiz rundt, over de høje Passer, som St. Gotthard, Furka, Grimsel og Meiringen, jeg kunde ikke følge ham i hans høje Planer; men jeg vidste, at naar Birkelund havde en Rejseplan, saa var det den allerbedste.

Rejsen begyndte nu ikke videre godt, vi havde været inde i en Drypstenshule, havde opholdt os der temmelig længe, det var helt mørkt, da vi kom ud, og snart blev vi indhentet af en stor Sankt Bernhards Hund. Birkelund foreslog, at vi skulde sætte Ryggene sammen, og der stod vi i den mørke Aften fægtende med vore Stokke, indtil en Mand kom og reddede os ud af Situationen; men det var ikke den eneste Gang, vi maatte sætte Skulder til Skulder, vi maatte ofte støtte hinanden, beskytte hinanden, og vi kunde saa meget bedre gøre det, som vi var to, der havde fælles Interesse, fælles Sprog. Naar vi om Aftenen sad paa Kroen, hvor vi skulde logere, faldt der mangan en Spydighed af til os fordi vi ikke tog Del i Drikkelaget, og mere end én

Gang traf vi paa unge uerfarne Landsmænd, der var kommet i Kløerne paa gamle søftige Svende, til hvem de maatte punge ud. Sommeren var herlig i Schweiz; ja, vel nok den skønneste af alle Rejsesomre, og dette at rejse er ikke bare at samle paa Skønhedsindtryk; men dette at se andre Egne, møde andre Mennesker, fornyer ens Sjæl og løfter Sindet over det daglige, det var derfor med Glæde, at vi begyndte vor Vandring over de høje, vildsomme Berner Overlandsalper, op igennem frodige Vinhaver, op over Løvs-karen, over de udstrakte Græsmarker for tilsidst at vandre i den evige Sne, jo højere op, des herligere Udsigt, en Luft saa ren og let, og saa de tusind Bjærg dækket med Sne, noget skønnere kan ikke tænkes. Det var en Søndag Morgen, vi havde forladt Grindelwald, da det begyndte at dages, vort Brød og Ost havde vi spist og vi var bleven styrkede ved Gedemælken, som vi havde købt paa Sæteren, Kirkeklokkerne lød op til os, og deroppe langt fra Verdens Larm var netop Stedet til at holde Andagt, vi læste et Afsnit af det ny Testamente, som vi altid førte med os paa vore Rejser, og saa bad vi en Bøn sammen, bad Gud om at lede os paa sine Veje, og Gud hørte vore Bønner. Dette tør jeg sige om Birkelund, at hans Sind, hans Tanke, hans Sjælsliv var saa rent, hævet over al smaalig Tænkemaade. Som han holdt af at færdes i Guds fri Natur langt borte fra Byernes plumrede Luft, saa holdt han sig over alt smaaligt og lavt. Jeg kom ofte til at beundre Birkelund for hans Sjælsstyrke. Engang blev han opfordret til at spille Kort, men han svarede, at han havde ikke Raad til at tabe; men saa kunde han jo vinde, blev der sagt, dertil svarede Birkelund, at han kunde ikke tænke sig at modtage noget, han ikke havde givet noget Vederlag for, og saadan var Birkelund helt igennem rettænkende.

Vi vandrede langs Rhinen og talte om de skønne Udsigter, men Floden snor sig i mange Bugter, og for hver Bugt var der en ny smuk Udsigt, og saadan vedblev det at være, hvad enten vi vandrede over den romerske Campagne eller den jydsk Hede, altid nye Udsigter, altid rene friske Glæder. Den sidste Rejse, som jeg gjorde sammen med Birkelund var i 1936, da vi fulgte den gamle Hærvej. Om denne Vej skrev Birkelund en interessant Artikkel i Aarsskriftet.

Birkelund blev bestandig den samme prægtige Kammerat.

Det nye Tyskland synger:

„Jeg havde en Kammerat, en bedre fandtes ej“.

Nej, en bedre fandtes ej.

C. Jørgensen.

Fra Tiden før Seminarieopholdet.

LIGE fyldt 17 Aar kom jeg i November 1906 til Vraa Højskole for at deltage i det Præparandkursus, som afholdtes der. Vi var det Aar 8—9 Elever, som skulde forberedes til Optagelse paa et Seminarium, og vi var paa een nær ganske unge. Denne Undtagelse dannede Birkelund. Han havde opholdt sig paa Vraa Højskole Vinteren forud og indtog nu en lidt mere privilegeret Stilling end vi andre. Han skulde læse sammen med os, men han havde tillige enkelte Timer med Højskoleeleverne eller i Børneskolen, og naar han var blevet anbragt i den Længe, hvor tillige megen lystig Ungdom havde til Huse, skyldtes det næppe nogen Tilfældighed.

— Ved den første Times Begyndelse gjorde vi store Øjne, da vi opdagede, at denne Gubbe virkelig skulde

være vor Kammerat. Birkelund var da 30 Aar gammel, Fuldskægget havde han allerede dengang, kun var det da rødt, og hans mørkeblonde Haar selvfølgelig uden de senere Aars graa Stænk; men ellers saa han ud, som han gjorde til det sidste. Jeg kender faa Mennesker, som har forandret sig saa lidt gennem Aarene. — Ikke noget Under, at vi var forbausede og — med Ungdom-

Fra venstre: Dorothea Skov (Fru Birkelund), Hr. Birkelund og Elisabeth Dahl fotograferet under Seminarieopholdet.

mens Opfattelse af Alder — syntes, at der var et Svælg mellem ham og os. — Denne Opfattelse skulde imidlertid snart ændres. Skønt han selvfølgelig var os andre meget overlegen i Viden og Udvikling, mærkede vi snart, at det var en god Kammerat, vi der havde faaet. Ved sin Flid og Grundighed ansporede han os til at lægge os i Selen, og ved sin rolige, beherskede Optræden blev han — ham selv ubevidst — vor første Lærermester i at optræde og tænke voksent. — Mange Gange senere har jeg tænkt, at det var ikke noget morsomt Selskab

for denne kundskabsrige Mand, men tro ikke, at han nogen Sinde lod sig mærke med det. —

Var han os saaledes en Støtte i Timerne, var han det i endnu højere Grad i Fritiden. Jeg boede i den før omtalte Længe, hvor Birkelunds Værelse laa lige til venstre for Indgangen som en Slags Portnerbolig, og hvor ofte hændte det ikke, at jeg i Bøgerne stilledes overfor Ting, som jeg ikke kunde klare paa egen Haand. Saa var det saa let at løbe ind til Birkelund at faa Oplysninger. Der var hyggeligt derinde. Mange Bøger, Skrivebord og ikke mindst en dejlig Varme i Kakkelovnen, hvad jeg satte megen Pris paa, for henne hos os — vi boede fire sammen — gjorde Kakkelovnen tit Knuder. Men det bedste var alligevel, at man altid blev godt modtaget, ikke noget med, at Birkelund ikke havde Tid eller Lyst til at give sig i Lag med det Problem, der netop havde meldt sig. Matematikkens Begyndelsesgrunde lærte han mig, og han var langtfra tilfreds med min Stilling overfor Geografien. Han havde jo i sin Profession vandret gennem mange af Europas Lande; for ham var det Virkelighed det, der for os andre var kedeligt Lærestof. Han sparede sig ingen Ulejlighed; han hentede sine Postkort, sine store Atlas og viste og forklarede sig varm om alt det smukke, han havde set.

Paa disse Rejser havde Birkelunds store Menneskelighed udviklet sig. Han saa paa Menneskene som Brødre uafhængigt af, hvilken Nation de tilhørte. Saa langt var jeg ikke naaet. Det, der var Dansk var i mine Øjne godt, og alt andet var der nok skjulte Fejl ved. Dette barnagtige Synspunkt voldte Birkelund megen Besvær, han forklarede og han citerede, og saa stærkt følte jeg mig trykket, at jeg i Selvforsvar ogsaa slog mig paa Citat: „Men hvis man for vidt det driver og

alt fremmed Fortrin giver, det for Dyd ej regnes kan og fornædtrer danske Mand“.

Det morede Birkelund kosteligt; han følte sig af gode Grunde ikke truffet.

Og der var flere Fordele ved at være Kammerat med Birkelund. Paa Højskolen herskede der ret strenge Bestemmelser om, hvor man maatte tilbringe sin Aften, og var en Elev bedt ud, skulde vedkommende spørge om Tilladelse og oplyse, hvem der skulde med. Vi opdagede snart, at naar Birkelund var bedt med, gik det saa let med at faa Udgangstilladelse, og mangt et lille Gilde, som ellers aldrig vilde være blevet til noget, løb nu af Stabelen under hans Protektion. Ved saadanne Lejligheder morede han sig med os og holdt os samtidig paa Plads, og Forstanderen kunde rolig gaa til Sengs, for „Birkelund er jo med“. Han var den rette Garanti for den gode Tones Opretholdelse.

Saa kom Foraaret; Sliddet blev haardere, vi hængte i med Repetitionen, den sidste Forklaring af Tingene maatte til, de sidst fundne Blomster maatte man lige have Rede paa hos Birkelund, og saa kom Tiden for Optagelsesprøven. Vi var nogle, der skulde prøve Lykken ved Winthers Seminarium i Silkeborg. Højskoleforstanderen plejede selv at rejse med sine Elever derned, men dette Aar blev Birkelund Fører for Truppen. I de to spændende Dage, der nu fulgte, blev alle Delta-gerne — delt i Hold — afhørt i Fag efter Fag. Birkelund og jeg var paa Hold sammen, og han tog sig af mig; han skiftevis roste og dadlede efter Præstationens Værdi, og blandt ældre Seminarister, som følte sig hævede over at overvære en Optagelsesprøve, blev det sagt, at en af dem fra Vraa havde sin Fader med.

Endelig forelaa Resultatet. At Birkelund var optaget, var en Selvfølge; men da jeg ogsaa slap med, indlede-

des det treaarige Seminarieophold, der bragte os mange nye Venner, men hvor vort Venskab i fuldt Maal stod sin Prøve.

Efter Eksamen skiltes vore Veje. Birkelund blev gift med min Klassekammerat og gode Veninde, Frk. Dorothea Skov, og de drog til Herning. Senere havnede baade de og jeg her paa Fyn, og nu saas vi af og til. Netop sidste Foraar traf vi hinanden og havde megen Glæde deraf; og som den gode Kammerat og trofaste Ven fra Ungdommen vil jeg altid mindes Birkelund.

Fruens Bøge, Novbr. 1937.

Elisabeth Dahl.

Seminariopholdet i Silkeborg.

I FORBEREDELSESKLASSEN gik vi og blev mere og mere spændte, eftersom Optagelsesprøven nærmede sig. Nogle skulde jo falde, vi var mange, og der kom en Del udefra.

Da de saa kom, glemte vi vist, de var Konkurrenter, og tænkte nok saa meget paa dem som fremtidige Kammerater. Vi iagttog dem med spændt Interesse og diskuterede dem. „Har I set, at en af Damerne har sin Far med?“ lød det bl. a. den første Optagelsesdag; men snart opdagede vi, at „Faderen“ med Fuldsægget ogsaa blev eksamineret. Det var mit første Indtryk af Birkelund. Skægget og Alderen gav ham et Præg af Ærværdighed, vi andre ikke havde, og vi følte os vel nærmest en Smule mere voksne ved at faa en saadan Klassekammerat, en Mand, der ikke blot havde Fuldsæg (og 10 Aar mere paa Bagen end vi), men som

havde været rigtig ude i Verden, og vi forstod snart, at han havde brugt baade Øjne og Forstand. Han kunde jo fortælle med Alvor og Humør.

Og han kunde arbejde. Alt det daglige Arbejde, som vi ikke alle fik gjort lige godt, det passede han. Vi fik Respekt for ham og syntes bedre og bedre om ham, fordi han viste sig at være en storartet Kammerat. Han var tilmed ivrig Fodboldspiller, og vi valgte ham til Formand i vor Fodboldklub. Paa Traveture i de smukke Silkeborgskove saa han mere end de fleste andre. En Aften, vi kom gaaende ned ad Balle Bakke — vi havde været i Sejling til Gudstjeneste hos Pastor Carstensen og bagefter som sædvanligt til Kaffe i Præstegaarden — fik vi Øje paa en Komet, og det kan nok være, vi brugte Øjnene. „Kom med mig hjem!“ sagde Birkelund; han havde en astronomisk Kikkert, og gennem den fik i hvert Fald jeg den Aften og senere et nyt Syn paa Himmelkloderne. Vi læste Tysk sammen, og han duperede os ved ikke blot at kunne „snakke“ paa Tysk —, det ventede vi jo, da han havde været saalænge i Tyskland, — men ved at han kunde tale og skrive Sproget korrekt. Han havde taget Undervisning i Tyskland og havde rigtig arbejdet sig ind i Tysk. Det blev os en Lære: „Brug din Tid!“

Han holdt Foredrag for os om det, han havde set og oplevet, og han underviste paa Teknisk Skole, hvor han rigtig kunde tage Læredrene, hørte vi, og det forstod vi. Altid var han stærkt optaget af Arbejde, aldrig halvsøvnig, ligeglad, altid interesseret, vilde kende alt, forstaa alt, og i muntert kammeratligt Samvær var han ogsaa med. De 10 Aar, han var ældre, tyngede ham ikke.

Vi var dygtig idealistiske, og ingen var det alvorligere end han, fjernt fra blaseret Overlegenhed, som

han var. Livet og vor Gerning var ikke mindst for ham en alvorlig Sag; men netop derfor kunde han ogsaa tage det med Munterhed, som fortjente det. Han var fri for Opstyltethed og from som et Barn. Saadan saa jeg ham dengang, og saadan har jeg set ham gennem Aarene siden. Han var ægte helt igennem, og derfor kendte man ham straks, naar man mødte ham, var straks paa den gamle Samtalefod med ham, selv om der var gaaet lang Tid, siden vi sidst taltes ved.

For 25 Aar siden var han den mest udviklede af os alle, og derfor var han vel ogsaa den mindst forandrede, da vi Kammerater fra 1910 mødtes paa vor gamle Skole i Fjor.

Og nu er han død.

Men i vor Erindring vil han leve.

N. P. Storm Sørensen.

Tiden i Herning.

UDGAAET fra Silkeborg Seminarium, og dernæst efter en foreløbig Virksomhed som Huslærer hos Forf. Edv. Egeberg, havnede Birkelund i Herning Friskole 1912. Allerede paa Seminariet havde han i en Medstuderende, Frk. Dorothea Skov, fundet sig en Partnerske paa Livsvandringen. Og selvom det ikke var noget stort Embede han gik ind til, vovede de to og skred til — at gifte sig! Var det end økonomisk set en langt fra straalende Start, blev det dog Indledningen til et frugtbart og lykkeligt Samarbejde i et 25-aarigt Skoleliv. Afgørende var det nemlig, at her stod to unge, med Lyst og Mod til at tage et Tag med Livet.

Det maa vist betegnes som en Konsoliderings Tid for Herning Friskole de tre Aar Birkelund virkede der. Vi havde den Lykke efter ham at faa dygtige Lærere, men ingen med større Maalbevidsthed i sit Arbejde og større Arbejdsevne.

Ikke alene i selve Skolearbejdet, men ogsaa udenfor sporedes dette. Et stort Arbejde ofrede han Bibliothekssagen. Bogelsker og Bogkender, som han var, paa tog han sig at ordne Kommunens Bibliothek efter moderne Principper, og var dens Leder til hans Bortrejse. Nævnes maa det ogsaa, at han straks fik Hvervet som Kordegn ved Valgmenighedens Gudstjenester, et Hverv, han trods sin ringe Sangstemme røgtede til alles Tilfredshed.

Først og fremmest var han Herning Friskole en god Leder. Han stod med rigere Forudsætninger end Fler-tallet af unge Lærere, det kom ogsaa Skolen til gode. Enhver Lejlighed til at knytte Forældrenes Interesse til Skolearbejdet greb han med Glæde. Et Par Gange, husker jeg, indbød han saaledes Forældrene til „Aftenskole“, hvor han demonstrerede for dem bl. a. Skolens elektriske Samling.

Men som anført, efter tre Aars Arbejde, forlod Birkelund Herning for at overtage en større Virksomhed i Ringe. Ved Laust Rasmussens Død, stod Pladsen ledig ved Ringe Friskole, hvortil var knyttet Efterskole. Et Moment af stor Betydning for Birkelund, hvis Hu stod til at komme til at arbejde med noget større Børn. Beslutningen blev taget efter Overvejelser, der sikkert var præget af Vemod. Der var i den korte Tid knyttet Baand, der gjorde en Løsrivelse smertelig. Disse Ven-skabsbaand har holdt gennem Aarene, og fra Tid til anden formidlet en værdifuld Forbindelse mellem Herning og Ringe. Foruden adskillige Elever til Eftersko-

len, kan mindes om, at f. Eks. Højskoleforst. Joh. Terkelsen, Ry, og afd. Lærer Gunnar Mortensen, Argentina, har virket ved Skolen.

Olling Truelsen.

Birkelund som Lærer.

BIRKELUNDS Gærning i Skolen kan vist bedst karakteriseres ved dette: Han kendte sit Ansvar som Lærer og handlede derefter. Dette Ansvar kunde han undertiden give Udtryk for i dette, at det gælder om ikke at gøre Børnene Skade.

Nogle vil maaske mene, at dette er et temmelig negativt Standpunkt for en Lærer og hans Arbejde, men ret beset vilde det være godt, om mange Lærere handlede ud fra dette Ord. Det er jo nu engang saaledes, at Børnene i en Skole ikke er en ensartet Masse, der alle kan behandles paa samme Maade for at naa det Resultat man tilsigter, enten det nu gælder Kundskaberne alene, eller man ogsaa vil tage det karakterdannende med i Betragtningen.

Hvor megen Forskel er der ikke her paa de enkelte Børn, og hvor megen Menneskekundskab behøves ikke for at være en god Lærer og endelig, som det allervigtigste, hvor megen Kærlighed til Børnene og til Skolearbejdet maa der ikke til, for at kunne faa gjort en Gærning, der bringer Vækst og sætter Frugt i Barnesindet.

Birkelund havde i rigt Maal denne sidste Egenskab og derfor kunde han ogsaa blive en Lærer, der ikke blot forstod at bibringe Børnene Kundskaber, paa en saadan Maade, at de ikke blev tørre Kendsgærninger, men

en levende Virkelighed, der havde Bud til dem alle; men han forstod ogsaa at kalde paa det bedste i Barnesindet og drage det opad imod Lyset.

Hvor kunde han ikke faa de flinke til at arbejde og hvor kunde han være nænsom og omhyggelig med de mindre begavede og med dem, der ikke havde Tro til deres egne Evner. Gang paa Gang indgød han dem Mod, ved at give dem Opgaver, der stod i Forhold til deres Evner, saa de efterhaanden fik Selvtillid og opdagede, at ogsaa de kunde være med i Arbejdet og ikke behøvede at føle sig som Undermaalere.

Geografi og Regning var hans Kæpheste. Men hvad kunde han ikke faa ind i en Geografitime. Det var ikke en tør Forklaring om Lande og Indbyggerantal, der skulde læres; nej, han prøvede paa at vise Landet, Folket og dets Natur og Historie i en Sammenhæng, der gjorde det levende og anskueligt for Børnene.

Her kunde han fortælle, ud fra sin store Viden, der for det meste var grundet paa Selvsyn, gengav han paa en levende Maade sine Oplevelser, saa det vistnok fæstede sig bedre i Børnenes Bevisthed, end det vilde have været muligt paa anden Maade.

Men ikke blot hvor det kom an paa Viden var han sin Stilling voksen, han følte sit Ansvar dybt overfor Eleverne ogsaa paa anden Maade, den Side af Lærerens Gærning, der er opdragende i dette Ords bedste Betydning.

At være med til at drage Barnesindet opad, opad imod det, der for ham stod som det største, det bedste og det reneste, det var her han kendte sit Ansvar som faa og handlede derefter.

Det han kunde udtrykke ved de enkle Ord: Tal sandt, vær god!, det var Kvintessensen af hans Væsen, og det Omraade, hvor vi Forældre er ham mest Tak skyldig.

Ydmygt gik han selv ind under Kravet og derfor kunde han tale saa det bar Frugt.

Her er vi ved Kærnen i det, der var hans sande Væsen, hans inderste selv, det som han levede for og aandede i, det som gjorde, at han i unge Menneskehjærter kunde sætte et Præg, der sent vil udslettes.

Uffe Bek.

Birkelund i Skolen.

NAAR jeg nu skal være med til at flette Birkelunds Mindekrans i dette Elevskrift, saa vil jeg nødig bruge store Ord, idet jeg ved, at intet var Birkelund mere fjernt. Han var det jævne jyske Husmandsbarn, der aldrig blev mærket af, at han var blevet en betydelig Mand. For det var han jo. — Han var store Ungdomskarers gode Hjælper og Ven.

Det var med dyb Vemod, vi modtog Budskabet om, at Birkelund ikke mere var blandt de levendes Tal. — Paa Dødens evindelige Jagen efter Bytte, havde den nu favnet Birkelund og holdt ubarmhjertig fast. Og vi, der kendte ham, holdt af ham — og mange mødtes ved hans Jordefærd og hilste paa hinanden med duggede Øjne. Det hele var kommet saa pludselig, vi kunde knap fatte, at det kunde være rigtigt, at Birkelund nu laa stiv og kold i den hvide, blomstersmykkede Kiste. Vi bøjede os i Ærbødighed for den grumme Død i Erkendelse af, at overfor den er vi smaa og svage, og vi tænkte i Ærbødighed paa afdøde for det Eksempel, han gennem sin retlinede Færd havde vist os, og for det Arbejde, han gennem mange Aar havde øvet.

„Snart slettes ud dit eget Spor;
i Morgen er maaske paa Jord
din Ven ej mer ved Livets Bord“.

Tilsyneladende frisk og rask færdedes Birkelund mellem os til det sidste, og derfor var det som et isnende Kuldegys midt i de varme Sommerdage, da vi hørte, at Birkelund var død. Den sidste Gang, jeg var sammen med Birkelund, var ved de danske Friskolers Kursus paa Andelsskolen først i August, og da gjorde han paa sin klare, præcise Maade Rede for en Norgestur, som han havde planlagt for danske Friskolefolk; denne Rejse skulde være foretaget nu til Sommer, og Birkelund var selvskrevet til at være dens Leder, idet han jo gennem sine Vandreaar var blevet næsten lokalkendt i store Dele af Evropa. Han vilde være den geniale Fører paa en saadan Tur. Mange Rejser havde han jo arrangeret for sine Elever, og mange mindes med Glæde, hvad han kunde faa dem til at se og opleve, naar de kom ud i Naturen, og vi glædede os til at skulde se den vidunderlige norske Natur under Birkelunds Førerskab, men det skulde ikke være saadan.

For ca. 10 Aar siden havde jeg den Lykke at blive Lærer ved Birkelunds Skole, og jeg kan med Sandhed sige, at ikke mange Dage siden er gaaet til Ende, uden jeg i Tankerne har besøgt Birkelund, saa meget kom han til at betyde for mig, baade i mit Skolearbejde og uden for. Han staar for mig som den ideale Ungdomslærer. Han var Pædagogen, der forstod at lægge et Arbejde til Rette, og kunde undervise i en Form saa klart, forstandigt og grundigt som faa, lyslevende staar hans Rejseksildringer for mig, naar han ved Hjælp af sit kære Lysbilledapparat og sin livlige og interessante Fortælling tog sine smaa og store Tilhørere med paa Langfart. Alle var med fra Begyndelsen, naar han sag-

de: Nu tager vi Syvmilestøvlerne paa, vi tager Skridt saa lange som herfra og til Odense, saa kan vi snart komme langt ned i Tyskland, — eller hvor vi nu skulde hen. — Birkelund kendte Arbejdets Glæde, og han værdsatte stærkt Elevens Selvvirksomhed i Skolearbejdet; vi mindes hans store Interesse for Husfliden og fremkalder i Erindringen, hvilke smaa Kunstværker hans

Paa Cykletur med Efterskolen.

Elever kunde frembringe i Tegning. Og hvor maatte man beundre Birkelunds Evne til at holde Orden i sin Skole. Den Frihed under Ansvar, han overalt elskede for sig selv, overlod han i rigt Maal til sine Lærere og Elever, og Resultatet blev gode Arbejdsforhold for alle paa hans Skole. Og kom man som ung, uerfaren Lærer til ham om et godt Raad, da gik man ikke forgæves. Jeg staar i stor Taknemlighedsgæld til Birkelund, for hvad jeg lærte af baade hvad det angaar at undervise og at færdes blandt Børn og unge. Han havde en sjælden Evne til samtidig at være Lærer for og Kammerat med sine Elever. Skulde der leges, da var han den første, der knappede Jakken og traadte an, og snart tum-

lede den store Ungdomsflok sig i lystig Leg, da var han den glade Dreng, der morede sig med de andre, men skulde der være Ro, da kunde et Ord og et Blik standse Lystigheden. Han havde et indgaaende Kendskab til disse unge Menneskers Tankegang, og de flokkedes om hans Skole, mødte trofast Aar efter Aar, naar Skolen kaldte til Fest, og stille og vemodige kom de i Hundredtal den Dag, deres Ven og Lærer stedtes til Hvile. Aldrig har jeg set saa mange unge ved en Jordefærd, men det viser bedre end mange Ord, at den rette Forbindelse var der.

Ja, mange, baade Elever og Lærere, fra Ringe Fri- og Efterskole har meget at sige Birkelund Tak for. Han kunde tale til unge som faa, han prædikede ikke, han talte jævnt om alt det skønne. Da glimtede Ugdommens Ild i hans Øjne, da varmede hans Blik Sjælen paa mangen ung. Han var en levende Mand, der førte levende Tale og dette i Forbindelse med en rig Kærlighed til Børn og unge gjorde ham til en Lærer, som Forældre med Glæde og Tryghed betroede deres Børn. Han var en trofast og uegennyttig Tjener i Arbejdet for alt hvad der er godt, alt hvad der fremmer og nærer det bedste i Mennesker, han var stille i Væsen, stille i Virke, og Beskedenhed var en fremtrædende Dyd hos ham. Og alle vi, der kendte Birkelund, føler vi har mistet noget, som vi ikke med det samme kan faa erstattet. Birkelund har efterladt sig en stor tom Plads i sin Skole, men den største tomme Plads er blevet i Birkelunds Hjem, blandt hans Kone og Børn, der kan han ikke erstattes, thi ihvor meget Birkelund kom til at betyde for andre, saa var det dog som Mand og Fader i sit gode Hjem, han kom til at betyde mest. Vi føler med Fru Birkelund og Børnene saa godt vi nu kan, men det er saa lidt og fattigt hvad Mennesker i saadanne Stun-

der kan gøre for andre. — Jeg husker, at Fru Birkelund engang i et Elevskrift i smukke Ord ridsede et Minde over en afdød Elev og sluttede med: at nu var han nok oppe i de lyse Boliger, om hvilke vi intet ved, men hvor vi tror der er godt at være. Med disse Ord vilde Fru Birkelund trøste de sørgende. Og Birkelunds Kære finder ogsaa Trøsten i, at nu er Birkelund oppe i de skønne Sale, og vi synger med Digteren:

Det er vemodigt at skilles ad
for dem, som gerne vil sammen være;
men, Gud ske Lov, i vor Herres Stad
for evig samles de hjertenskære.

Vor fattige Tak til Birkelund, for hvad han har været for os, hans Minde vil leve længe iblandt os, og vi siger:
Æret være Birkelunds Minde.

J. P. Isen.

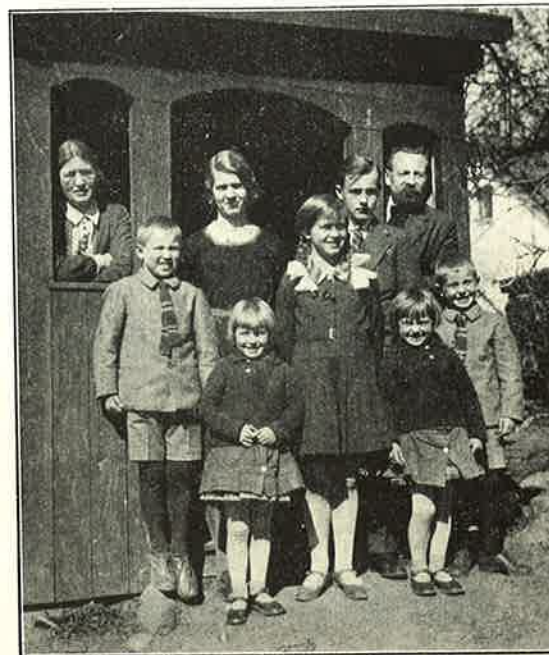
Birkelund i Hjemmet.

I SOMMEREN 1923 var jeg sammen med Mennesker, der kendte Ringe Friskole og dens Forstander, og gennem Samtaler med dem blev jeg klar over, at der kunde en uerfaren Lærerinde finde et godt Lære- og Grosted.

Jeg maatte prøve, søgte Pladsen og fik den, og den 10. September 1932 kom jeg saa til den Skole, der har været et Hjem for mig siden.

Birkelund var den beskedne Mand, der sad inde med meget stor Viden; han havde læst meget, set meget og oplevet en Masse, og han kunde dele ud af sin Viden. Han var ogsaa den Mand, der aldrig prøvede paa at opfordre andre til at gøre som han. Kom man til ham

om Hjælp, fik man den paa den fineste og nænsomste Maade, og altid sluttede han med, at man skulde gøre, som man inderst inde følte var det rigtige. Det gav Ansvar, men det gav ogsaa Tryghed og Lyst til at komme

En glad lille Flok.

snart igen — og aldrig følte man, at man kom for ofte og altid blev man hjulpet over Vanskeligheden. Saa var Birkelund ogsaa Manden, med de store Idealer, og hvad der var større, han magtede at gøre Idealerne til Virkelighed, — hos ham blev Ord til Handling, Idealisme til Virkelighed, og hvor fyldte den Virkelighed Birkelunds Sind og gav hans Ord Varme og Styrke. Man bliver saa lille, naar man møder en stor Personlighed,

og man faar Tro paa det sande og skønne — for mig og for alle de unge jeg levede sammen med i de mange Vintre, blev Birkelund Manden paa hvis Ord man stode, havde han sagt en Ting, stod den fast.

Flaget hejses.

Store Ord brugte Birkelund aldrig, det var jævne stiltfærdige Ord, der trængte dybt ind, en enkelt Gang maaske et stærkt Ord, der ligesom bed sig fast og nok skulde huskes, om der blev Brug for det. Det er håndt mere end een Gang, at en ung Pige eller Mand har fortalt mig, at for dem havde saadan et stærkt Ord grebet ind og vist dem Vejen — og jeg selv er Birkelund dybt taknemmelig. Lærergerningen var for Birkelund et Livskald; vi, der fik Lov at samarbejde med ham,

følte det som sikkert, — der blev aldrig spurgt, om det kunde betale sig, men derimod spurgt, om der nu ogsaa blev givet til det yderste. Birkelund viste Vejen, han gav lige til Grænsen af det menneskelige, og han gav med Glæde — gennem denne hans Evne til at finde Arbejdets Glæde lærte man, at skal en Lærergerning lykkes, maa den blive en Tjenergerning.

Jeg har mange Gange bøjet mig i dyb Ærbødighed for Birkelunds Evne til at kunne glemme sig selv helt for Mennesket eller for Sagen, og jeg har beundret hans Evne til at kunne finde frem til det ædleste i Menneskesind.

Birkelund var den store Skolemand, men han var en endnu større Hjemmets Mand.

Hvor blev der lyst og venligt, naar Birkelund kom ind i Stuen, og hvor straaede Fru Birkelunds Øjne, naar Børnene jublende hængte sig fast om Far. Den Hjemmets Lykke har været Kraften, der bevarede Birkelunds lyse, unge Sind til det sidste og hjalp ham til at tro paa alt det gode og sande i Menneskers Sind.

Der er blevet en tom Plads her i Friskolen nu Birkelund er borte, men rundt fra hver Krog hvisker Minderne, og de vil hjælpe til at mildne Savnet.

Børnene og Fru Birkelund vil aldrig overvinde Tabet, de har mistet alt for meget, men de vil, for de er stærke, prøve paa at bygge videre paa det, de i saa rigt Maal levede sammen med Birkelund, og deres Virken vil blive i Mindet om ham, der gav saa meget. For mig blev disse Aar her i Hjemmet og i Samarbejde med Birkelund virkelig de Groaar, jeg havde ventet.

Her fandt jeg den lyse Arbejdsplads, og her oplevede jeg at se Drøm blive til Virkelighed, og derfor siger jeg Tak.

Johanne Jensen.

Erindringer om Birkelund.

DER er Perler, der aldrig forgaar — skønne, rene Perler, der blinker gennem Tiden, lig store, funk-lende Stjerner i en underfuld Nat — ægte, dyrebare Perler. — —

Jeg maa tænke paa Birkelund. — Dyb og skøn var hans Tanke — evig brændte en guddommelig Glød i hans Indre — evig vil denne Glød lyse gennem Tid og Rum!

— Det er vemodigt at tænke paa, at Birkelund ikke mere er blandt de levendes Tal; thi han var i Ordets bedste Forstand en Kæmpe. Man kommer uvilkaarligt

til at tænke paa, at Kæmper ogsaa kan fældes, og at vi alle er underkastet den samme Livets Lov. Vi fødes, vokser som Børn og som unge og faar maaske Lov til at udføre en Manddomsgerning. Men en skønne Dag klippes Livstraaden over.

Vi ved, at det er svært for Fru Birkelund og Børnene, at Livstraaden brast; men godt er det, at I har gode Minder tilbage. Vi, deres Venner, ønsker dem Styrke til at bære Savnet og vil sammen med dem bevare Mindet om Birkelund i Ærbødighed.

Alle vi, der har været Elever hos Birkelund, skylder ham Tak for det gode Eksempel, han har været for os. Æret være hans Minde!

Ærø, 24. August 1937.

Erling Iversen.

MED oprigtig Sorg har alle vi gamle Elever fra Ringe Efterskole modtaget Budskabet om Birkelunds Død. Det er for os ikke blot en afholdt Lærer, der er gaaet bort, men vi har mistet en god Ven og Kammerat. Det er med dyb Taknemlighed, jeg tænker tilbage paa den Tid, jeg har kendt Birkelund, først og fremmest fordi vi unge altid hos ham kunde finde Forstaaelse. Fra den første Dag vidste han, som den store Pædagog han var, hvorledes hver enkelt Elev skulde behandles. Han havde en egen Evne til at kalde paa det i os, der var noget værd, og give os Tro paa, at vi alle har en Plads at udfylde hver efter sine Evner. De Elever, der havde vanskeligt ved at følge med, tog Birkelund sig særligt af, og Resultaterne var ofte forbløffende.

Birkelund lærte os ogsaa, hvad Kammeratskab er værd. Naar vi to Gange om Aaret mødtes til Fest paa Efterskolen, om Sommeren til Elevmøde og om Vinteren til Julefest, kunde vi altid være sikre paa at træffe Kammerater, og vi følte, at Birkelund, ogsaa efter at vi havde forladt Efterskolen, fulgte os med Interesse. Altid glædede det ham, naar det gik hans gamle Elever godt, især hvis de havde fundet „den rette Hylde“.

Men allermest kom vi til at holde af Birkelund, naar vi cyklede rundt i Danmark med ham. Med sit lyse, ungdommelige Sind var han ung med os, og han lærte os at holde af Naturen, som han selv elskede. Han lærte os ogsaa, at en Rejse ikke behøver at være dyr og magelig, for at man kan faa Glæde af den, naar man bare selv har Vilje til at opleve og at modtage Indtryk.

Efterhaanden som jeg blev voksen, forstod jeg bedre og bedre, hvormeget Hjemmet paa Ringe Friskole har betydet for mig. Ofte naar jeg har haft Brug for det, er der dukket Ting op, som jeg ene kan takke Hr. og Fru Birkelund for. Jeg sender Fru Birkelund min Hilsen og Tak og Ønsket om, at hun, der altid har været sin Mand en saa god Medhjælp, maa faa Held til at fortsætte Skolen i mange Aar endnu.

Karen Kristensen.

SAA forlod han os, vor kære Ven og Lærer. I en stille Sommernat, mens hele Naturen sov — den Natur, han elskede saa højt og som han havde lært vi unge at holde af — bød han frejdigt sin Familie og sine Venner Farvel og drog ud paa sin sidste store Rejse, bort til det Land, som vi kender saa lidt til. — Han havde intet at frygte —. Hans Tid her iblandt os var forbi,

der var Brug for ham andetsteds, og han bøjede sig tillidsfuldt for den, der kaldte. Ja, saa skøn skulde hans Død blive. Men hvor kender han andet, den Mand, som var gaaet gennem hele Livet med oprejst Pande, afholdt og agtet af alle — næsten forgudet af sine Elever. Han faldt paa sit Livs højeste Tinde — maaske paa hans Livs lykkeligste Tid. — Det er der kun faa, der faar Lov til. —

Kammerater! Husker I det lyse Glimt i hans Øjne, naar han bød os Velkommen hver især til Elevmøderne. Da følte vi ret, at vi virkelig var velkomne. Husker I, hvor alvorligt han kunde sidde inde paa Kontoret, naar vi paa Tomandshaand fik en lille Sludder med ham om vore smaa private Anliggender. Han var altid som en Far for os, naar vi satte ham ind i vore Problemer, fulgte os med Interesse paa vor Vej, naar vi hastede frem gennem Livet efter at vi havde forladt Skolen, han var glad, naar det gik os godt og sørgede stille, naar det gik os daarligt. Han betød meget for os — og vi for ham. — Ungdommen var det centrale i hans Interesser.

Men nu er vi altsaa ladet tilbage med Minderne — og der er mange. Aa, det kan knuge een i Brystet, naar man kommer ind paa Kontoret nu — Skolens Allerheligste — der staar Skrivebordsstolen gabende tom, der paa Bordet ligger Dolken, som han spidsede Blyanterne for os med, da vi gik i Børneskolen og Nøgletuet, som maatte frem, naar vi „skulde have noget i Skabet“. Og alle Bøgerne, Birkelunds Kælebørn, og nedenunder den lange Bænk, som vi sad paa, naar vi var paa Besøg og hvor vi fik mange, baade alvorlige og fornøjelige Samtaler med ham her. Nu er alt dette kun Minder — Birkelund er ikke mere iblandt os, ikke legemligt — men alligevel — jeg tror nu fuldt og fast, at den gode Sæd,

han saaede i den store Ungdomsflok, der sluttede op om ham, vil vokse op og give Frugter, der vil gøre Birkelunds Minde Ære, saa det vil vare mange Aar, før Birkelund helt forsvinder fra Ringe Efterskole.

Vi unge har mistet meget i Birkelund, men vi har ogsaa faaet meget, vi har faaet et Idéal, som det vil være gavnligt at stræbe efter.

Vi stod Birkelunds Hjerte nær, han holdt af os, som var vi hans egne. Har vi i Grunden sagt ham rigtig Tak for alt det, han har givet os? Ikke alle — jeg er selv en af dem, der ikke fik sagt Tak. Jeg ved, at det skuffede ham, at ingen af vi unge stod frem og sagde noget til Jubilæumsfesten i Fjor. Til hans Begravelse mødte vi frem, men holdt os i Baggrunden, der følte ingen Lyst til at sige noget, dertil var Slaget for lam-mende. Men lad os nu til Julefesten slutte op om Fru Birkelund, der nu staar ene tilbage med Børnene. Lad os slutte op om Fru Birkelund og Skolen, lad os vise, at selv om Birkelund ikke er mere, saa har vi dog ikke glemmt vor Gæld til ham, den Gæld, vi aldrig faar be-talt tilbage. Han var vor Lærer, vor Kammerat — ja, vort Idéal. Nu er han ikke mere iblandt os. Vi vil savne ham og vi vil ære hans Minde!

Poul Fischer.

Aaret, der svandt.

AARET, der svandt, blev et svært Aar, et med Glæde og Smerte blandet Aar — en Vinter med en herlig Ungdomsflok, men med visse Vanskeligheder i Ar-bejdet — en Sommer med Sol, en Cykletur — for Del-tagerne, en herlig Oplevelse, men vemodblandet, fordi

det var klart for alle, at den oversteg Birkelunds Kræf-ter — en Sølvbryllupsfest, der paa den smukke og hjer-tevarme Maade, hvorpaa den forløb, maatte bringe dyb og taknemlig Glæde — og angstfulde Dage efter Bir-kelunds Operation — og Sorgen og Smerten ved hans Død. Et Aar fuldt af Glæde og Smerte, derfor et saa rigt Aar, da det ikke er Glæden alene, der skaber Rig-dom, tværtimod er det ofte Sorgen, der evner at vise Mennesker, hvad det virkelige og ægte er, der evner at samle Mennesker om noget dybt og ophøjet, saa alle Smaating og Smaalighed forsvinder, saa man lærer at takke for det, man har haft, at paaskønne, hvor meget, der blev en givet, saa Sorgen tilsidst gaar over til Glæde — ikke en Glæde, der har med Lystighed at gøre, men den dybe og sande Glæde, der brænder i Taknemmelig-hed, og som gør de Mennesker, der oplever den, større og rigere.

Aaret, der svandt, plejer Birkelund selv at skrive, og ogsaa i Aar har han gjort Optegnelser Aaret igennem. Disse gengiver vi i samme Form, som Birkelund har optegnet det.

Tirsdag den 3. Nov. 1936, Aabningsmøde Kl. 3. Fæl-les Kaffebord. Taler af Johs. Jensen og Birkelund.

Juletræ Tirsdag d. 29. Decb. Kl. 19—23,30. Fælles Kaffebord. — 2 store Juletræer. — Taler af Form. Lidden, Birkelund, og Oplæsning af Fru Birkelund. Der-efter nogle muntre Optrin og senere Dans.

Ingen Teatertur, da der kun gives Rabat for 75 Elever. 29. Jan. Besøg af Tilsynsmanden. Riisager maa rejse.

Fredag den 12. Februar, Sieverts fortalte om Knud Rasmussen og viste Lysbilleder fra Grønland.

Onsdag d. 17. Febr. Det unge Grænseværns Møde med Frk. Schibler som Taler om Forholdene ved Grænsen, derefter Lysbilleder fra Sønderjylland.

Onsdag d. 24. Febr. Den tyske Emigrant, Rulding, fortalte om Hitler og det tredje Rige.

Fredag d. 26. Februar Dilettantforestilling af Ringe Gymnastikforening, der spillede Morten Korch: „Guldskoen“, hvortil Eleverne havde Adgang for 25 Øre i 3 Timer, noget for Pengene.

11. Marts. Min Fødselsdag — modtog et Gavekort. Om Eftermiddagen fælles Chokolade, derefter Stuelege. Kl. 18,30 spillede en Del af Eleverne to smaa Dilettantkomedier, hvoraf det første hed „Indkvartering“ og det andet „Marens Kyllinger“. Det var første Gang, de optraadte, men de havde lært deres Roller godt, og ydede fuldt ud, hvad man kan forlange af den Alder. De havde et forstaaende Publikum og høstede stort Bifald.

Mandag d. 22. Marts, Eksamen. Tirsdag den 23. Marts, Gymnastikforevisning og Bal til Kl. 23,15.

Onsdag den 24. Marts Afslutning.

23.—25. April holdt Efterskolernes Lærere og Lærerinder Kursus og Generalforsamling paa Ringe Efterskole. Der var ca. 50 Deltagere. Foruden de faglige Emner, der blev behandlet, var der ogsaa Underholdning og Udflugt. Den første Aften opførte Ringe Gymnastikforening Morten Korchs Skuespil: „Guldskoen“, der jo er skrevet af en Fynbo og opført af Fynboer, altsaa en ægte fynsk Aften, hvad det jo ogsaa skulde være.

2. Dags Formiddag var der Biltur til en Del af Svendborg Amts interessanteste og smukkeste Herregaarde — desværre i øsende Regnvejr. Om Aftenen var der Foredrag af Ubberup Højskoles ny Forstander, Svend Dræby.

Søndag den 6. Juni holdtes det aarlige Elevmøde i det herligste fynske Sommervejr, vi kunde ønske os.

Saa vidt Birkelunds egne Optegnelser.

— — —
Cykleturen gik i Aar til Bornholm, og som sædvanlig var der stor Tilslutning, idet gamle Elever deltog i Turen. Det kneb med Birkelunds Kræfter paa Turen, men han vilde ikke høre Tale om at opgive den. Karakteristisk for ham er hans Udtalelse: „De unge maa ikke skuffes“ — da han blev foreslaaet at opgive Turen. Lykkeligvis var Johanne Jensen og Lærer Larsen, der er ansat ved Skolen i Vinter, med paa Turen. De tog deres Tag — og lettede Birkelund for meget. Turen blev gennemført, de unge blev ikke skuffede, men da Birkelund kom hjem, maatte han indlægges paa Sygehuset, og han sagde: „Ja, nu er det den sidste Cykletur, jeg har været med paa“. Det var første Gang, at Birkelund, der var over 60, ikke i Kræfter og Udholdenhed kunde maale sig med de 16—17 Aars Dreng.

En Tid laa Birkelund til Undersøgelse, men fik en Uge fri fra Hospitalet for at komme hjem og fejre Sølvbryllup den 5. August. Det blev en Festdag. Straalende Solskin og Varme, saa rigtig en smuk Høstdag, hvor man glædede sig over Frugten og Aarets Slid, naar man saa Kornegene paa Markerne, en Festdag, hvor Birkelund samledes med Familie og nære Venner og saa tilbage over 25 Aars Slid og trofast Samliv. En skønnere Fest kan ikke tænkes. Birkelunds midt i deres Børneflokk i den til en „Birkelund“ omdannede Gymnastiksal, fik her saa ret et Indtryk af, hvor meget de havde faaet Lykke til at udrette, hvormeget de var kommen til at betyde for mange Mennesker. Det var intet larmende Gilde, men en Fest saa stilfærdig midt i al sin Højtid, hvor mange fik Lejlighed til kønt og hjertevarmt at bringe Birkelunds deres Tak. Der lød ingen Talemaader og Fraser, sligt trives ikke i Selskab med Birkelunds,

men kun Ord, som var følte og mente, derfor blev Festen en Oplevelse for alle, der var med.

Og saa fulgte Operationen, den var alvorligere end ventet, og saa fulgte de svære Dage i Venten og Spænding, hvor Birkelunds sunde Fysik prøvede at holde den høje Feber Stangen. Men Hjertet kunde ikke holde. Lørdag Eftermiddag var Birkelund selv klar over, at Døden vilde komme. Men stille og rolig med Fred i Hjertet og Smil om Munden kunde han hilse den Højes komme. En Mand, der hele sit Liv ærligt og oprigtigt kun har kæmpet for det bedste og ædleste, en Mand, der aldrig havde Svig, der altid kun vilde hjælpe, en saa helstøbt, ægte og fin Karakter har ingen Grund til at frygte Døden. „Han sov hen, som Sol i Høst gaar ned“ — og da Augustsolen Søndag Morgen den 22. August igen oprandt, var Birkelund død. En skønnere Livsafbrydelse kan ikke tænkes. Han fik Lov at staa i sit Arbejde til det sidste, han blev sparet for at føle sig gammel og tilovers, han faldt, da han stod paa sit Livs Højde, afholdt, agtet og æret af alle, hadet af ingen. Birkelund udtalte engang ved en Juletræsfest: „Hvad er Livet? Livet er en Begyndelse“. Ja, det troede han paa, og det har ogsaa vi Lov at tro paa, at Livet kun er en Begyndelse; nu er Birkelund gaaet over i Fortsættelsen, sværest er det for dem, der blev tilbage.

Torsdag den 26. August fandt Begravelsen Sted. Nøjagtig 3 Ugers Dagen efter Sølvbrylluppet samledes de samme Mennesker igen: Familien og Vennerne. Om Begravelsen skriver „Svendborg Avis“:

Som Sol i Høst gaar ned i Fred og Stilhed, sov P. Birkelund hen. Hans Arbejdsdag kronedes af Aftensolens sidste varme Straaler; han havde bjerget en sjælden god og fyldig Høst i Lade, og i Gaar stedtes hans Legeme til Hvile paa Ringe Kirkegaard, ikke langt fra Hjemmet og den 22-aarige Arbejdsplads.

De mange Vidnesbyrd, der lød ved Birkelunds Baare, og som fik Udtryk ved Mindehøjtiden, talte alle det samme Sprog: Et stort Menneske har vi mistet.

I Kirken henstod den hvide Kiste, dækket med Efter-sommerens Rosenflor, ligesom et stort Væld af Blomster og Kranse var Budbringere for mange Menneskers Tanker og Følelser mod de Mennesker, de Venner, hvis Kræfter er tynget af en svær Byrde.

Et større Følge har sjældent dvælet en Stund i Ringe Kirke, hvor Sørgehøjtiden indledes med Salmen „Usporlig er vor Herres Vej“, og derefter talte Pastor Rørdam, Ryslinge:

Hos de gamle Profeter hedder det et Sted: Jeg ved, mine Tanker mod dig er Fredstanker, ikke til Ulykke.

Vi kan ikke altid se Guds Tanke og finder ofte Livet underligt og uforstaaeligt, men selv det mest meningsløse, der er sket i Verden, Frelserens Død paa Korset, betød et stort Budskab til Mennesker, og omend Fjender spotte, staa Gud bagved, saa der bag Mørket er Fremtid og Haab. Vi tør vove at tro paa Lyset bag det Mørke, vi møder.

Den gamle Legende om, at den Onde kom og forstyrrede Guds Arbejde, men intet opnaaede dermed, vidner om, at intet kan hæmme Guds Forsætter, der altid er Fredstanker, aldrig til Ulykke.

Det mindes vi i Dag ved Birkelunds Baare, medens vi synes, det er meningsløst, at vi har mistet denne Mand. Per Gynt siger: „Gud kan være god nok, men han er ingen god Økonom“, og saa er det dog saadan, at i Guds Husholdning gaar intet til Spilde.

Mange af Afrikas store Floder udmunder i det store Hav, men nogle forsvinder i Sandet i den gølge Ørken og synes ikke at være til nogen Gavn. Saa kan det ske, at der midt i Ørkenen springer en Kilde frem, det er den skjulte Flod, der ad dunkle Veje nu skaber en Oase i Ørkenen.

Saadan er Guds Veje, og naar vi mindes Birkelund, ser vi et Menneske, der naaede den største Lykke, at finde den Plads, hvor hans Evner kunde udnyttes fuldt og helt. Ude i Verden lærte han meget godt, og han saa meget daarligt, men overfor dette sidste forstod

han, det er ikke nok at kunne se det og korse sig, man skal tænke: Hvad kan jeg gøre derimod.

Ogsaa dette ansporede ham til Lærergerningen, og Birkelund var den fødte Lærer, der med aldrig svigtende Forstaaelse og Kærlighed lærte sine mange Elever den Kunst at leve ret med Øjet opladt for det store og skønne. Naturelsker, som han var, benyttede han ogsaa dens Skønhed i sin Undervisning, og mange unge tænker i Dag med dyb Vemod paa, at deres Lærer er taget fra dem.

I Birkelunds Hjem var altid Solskin, et Hjertebaand, der knyttede de Mennesker sammen, selv da de mørke Skyer kom, og han samlede sine kære om Sygesengen paa Sygehuset, medens Dørene aabnedes for Høstsolens sidste Straaler, og Sangen lød til de syge om Kirkeklokken, der skabtes til den lille By; da kunde han tale med sin Hustru om Solen, der i Høst gaar ned.

Han havde Freden i Hjertet, modtaget af Guds milde Haand. Det skal ogsaa betyde Fremtid og Haab for jer, hans nærmeste. Den gode Sæd, han saaede, dør ikke, der skal spire noget frem af dette Kildevæld, for Gud lader aldrig noget gaa til Spilde. I skal faa det evige Livs Gave, naar I samles i den evige Kærlighed, der aldrig slipper, og Gud slipper aldrig sine Børn, naar vi tror paa hans Fredstanker.

Man sang „Kirkeklokke, ej til Hovedstæder“. Pastor Rørdam lyste Velsignelsen, hvorefter Lærere fra Egnen bar Kisten til Graven, og efter Jordpaakastelsen takkede Dekupør Uffe Bek paa Familiens Vegne for venlig Deltagelse.

Det store Følge samledes efter Jordefærden til Mindehøjtidelighed paa Ringe Højskole-Hotel, hvor begge Sale blev taget i Brug. Her bød Formanden for Ringe Friskole, Sygehusinspektør Jørgensen, velkommen, og man sang „Guds Fred er mer end Englevagt“.

Dekupør Uffe Bek indledede den lange Række af Taler med at minde om Verset: „Hvad vindes paa Verdens vidtløftige Hav?“ Vuggen og Graven er Yderpukterne for Livet, og naar vi ser fremad paa Livets Hav, gælder det om at have et Maal, en Kyst, der skal naas.

Birkelund var en Mand, der lagde den rette Kurs. Vel undgik han ikke Storme, men han bar dem som en Mand, han holdt Kursen, uanfægtet af Verden, han bøjede ikke af; det takker vi ham for og for det Eksempel, han derved gav vore Børn.

Sandheden var for ham Virkelighed, og den gav han ikke Afkald paa, han var i Pagt med det bedste i Livet.

Vi kunde ikke tænke os Birkelund gammel og aflægs; han faldt i sin fulde Kraft, i et stort og rigt Virke, og hans Liv var selv en Borgen for, at det var Sandhed, han bragte.

Vor Taknemmelighed derfor rækker ud over Graven. Han glemte aldrig sin Oprindelse og sin kære Moder, derfor kunde han desto bedre bringe Ideerne frem til andre. Birkelund lever videre i de unge og i Børnene, i hvem han tændte Idealernes Lys. — Æret være hans Minde!

Lærerinde, Frk. Lidden Højlund: Kun faa havde Lykke til at udføre en Gerning som Birkelund. Han var selv som det Ideal, han tegnede, og vi gamle Elever kan ikke sige, hvor meget han betød for os.

Pastor emer. Carlsen, Odense: Birkelunds var rodfæstet i den Egn, de rejste fra, da de for 22 Aar siden kom til Ringe, og det var svært at blive omplantet, men de groede ogsaa fast her. Birkelund var et sjældent uselvvisk Menneske, der havde Afsky for alt lummert og urent. Han kunde holde Orden i sin Skole, og det prægede hans Elever. Han svarede til Navnet, havde den lyse Tanke, fast forankret i Troen paa Guds Kærlighed.

Lærer Christensen, Røde Kro, bragte Hilsen og Tak fra Forældre og Elever, der lærte at kende Familien Birkelund. Den Mand var ikke bange for at stille Krav til sig selv. Vi mindes ham som den, der ejede det bedste, et Hjerte kan rumme. Han blev ikke sparet, men brugt.

Lærer Johs. Jensen, Sødinge: Mange, der blev Birkelunds Venner, føler sig fattigere nu. I Selskab med ham oplevede man altid noget selv uden ved Tale, Samværet ene var berigende.

Skolebestyrer Isen, Nr. Broby: Birkelund var i Besiddelse af en stor Viden. I sin store Bogsamling gravede han Guld frem. Det gjorde han ogsaa i de unges Sind, han arbejdede paa at finde det ægte i dem og grave det frem.

Højskoleforstander Johs. Therkelsen, Ry, bragte Hilsen og Tak for Aarene i Herning. Birkelund var den samme i Hjemmet, i Skolen og ude i det offentlige Liv. Smaa og store Børn var han ens imod, ogsaa mod smaa og store Hjem.

Lærer Jessen, Trunderup, udtalte Arbejdsfællers og Kollegers Tak. Fællesskabet mellem os satte Birkelund stor Pris paa. Det kunde smerte ham at møde Mistillid, men desto mere styrkede det ham at møde uforbeholden Tillid, og han fik den Lykke at virke i en Kreds, hvor han mødte en saadan Tillid.

Cand. mag. Noack, Ringe, talte som Birkelunds Kollega i den mangeartede Skoleby, hvor de forskellige Skoleformer ikke stod i Modsætning til hverandre, men tværtimod er parallelløbende. Vejene kunde vel skilles, men vi mødtes igen.

Han var ikke blot Skolemand, i alle Forhold udnyttede han i sin Livsfærd, hvad han hentede ude i Verden. Han fulgte de unge videre ud. Det var en Glæde at se de mange unge i Kirken i Dag, hvorledes deres Øjne lystede af Taknemmelighed ved Tanken om deres Lærer.

Lærer Sehested, Aarslev, mindede om Birkelunds Kærlighed til Danmark og Landets Natur, som han ogsaa lærte de unge at elske. Han var i sin Gerning en Modvægt mod Tvangen, der breder sig i Landet.

Forstander Axel Appel, Hjemly, bragte Efterskoleforeningens Tak til Birkelunds Minde. Han mestrede dette at leve sammen med Eleverne og kunde overvinde det, som vilde hæmme dette Samliv.

Tandlæge Kaaber, Ringe, fremdrog flere smukke Træk fra Samvær med Birkelund, ogsaa fra den sidste Tid paa Sygehuset. Den gode Samvittighed prægede hans Liv, og derigennem vil han stedse være noget for sine kære og sit Hjem.

Deкупør Uffe Bek takkede alle for den højtidsfulde Minde-Sammenkomst, der sluttedes med en Salme.

Mange gik herfra og til Kirkegaarden, hvor Graven nu var dækket med Blomster og Kranse i den danske Sommers smukke Farver. Deriblandt bemærkedes signerede Kranse fra: Børnene, Brødrene i København, Venner i Gestelev, Venner i Herning, Herning Friskole, Ringe Friskoles Bestyrelse, Friskolebørnene, Ringe Efterskoles Elevforening, Elever fra 1936—37, Gamle Elever, Efterskoleforeningen, Ringe Lærerkreds, Rudme Friskolekreds, Ringe Højskoleforening, Svendborg Amts Skolebogsamling, Ringe og Omegns Folkebogsamling, Kvindernes Fredsliga, Det unge Grænseværn, Ringe Gymnastikforening, Mandsholdet i Ringe og flere.

Og nu er to Maaneder siden da svundne. Nu er det lige før Aabningen af den nye Vinterskole. Fru Birkelund fører Skolen videre, og vi ved, at Birkelunds Aand stadig vil være den raadende, selv om han ikke er mere. At alle er klar over det, at Tilliden til Fru Birkelund er stor, viser den store Tilslutning af Elever bedst. 60 Elever har Fru Birkelund sagt ja til, og adskillige maatte hun sige nej til, da der jo umuligt kan rummes flere. Ved Skolen medvirker her i Vinter: Fru Birkelund, Johanne Jensen, Johs. Jensen, Sødinge, Lærer Larsen og Thora Birkelund, — og alle vi Skolens gamle Elever ønsker Fru Birkelund Lykke til at videreføre Arbejdet, vi føler os overbeviste om, at hun evner det. Ja, det var Aaret 1937, der svandt.

Ryslinge, den 27. Oktober 1937.

Lidden Højlund.

Kære gamle Elever!

DET er saa svært for mig at faa begyndt at skrive lidt i Aarsskriftet denne Gang.

Lidden Højlund har andetsteds skrevet om „Aaret, der svandt“, og der er skrevet saa mange kønne og

sande Ord om ham, vi har mistet i dette Aar. Et stort Tab har Skolen lidt, men størst og smerteligst er Tabet for Hjemmet, for Børnene, der har mistet en kærlig og forstaaende Far, og for mig, der har mistet en god og trofast Ægtefælle.

Han døde fredelig og stille, i Fred med sig selv og i Fred med sin Gud, og han døde som en lykkelig Mand, lykkelig i sin Gerning og sit Hjem, og det at faa Lov

Paa Sølvbrullupsdagen tre Uger
før Dødsfaldet.

at staa paa Højden af sin Gerning til det sidste, er vel ogsaa en Lykke. I ved jo alle, at han faldt paa sin Post. I, der var med paa Turen i Sommer, den Tur, som han ofrede sine sidste Kræfter, var jo Vidne til det, at han hver Dag stred for at overvinde sin Træthed og Svaghed. Turen skulde gennemføres til Trods for, at han var syg, mere syg end nogen anede, men, som han sagde: „De unge skal ikke skuffes“.

Jeg ved, at mange af jer har haft en Følelse af, at selv om Skolen sluttede, og I rejste bort, var I derfor ikke slettet ud af min Mands Sind. Ingen ved det bedre

end, jeg, hvordan han kunde blive ved at tænke paa jer og tale om jer, og mange Træk kunde jeg fortælle jer, om, hvor han glædede sig, og hvor hans Øjne kunde skinne af Fryd, naar han hørte, at I opførte jer godt, og at det gik fremad for jer, men ofte har jeg set ham bedrøvet og nedtrykt, hvis han hørte det modsatte. Hvor kunde han være glad, naar han af og til kom hjem og fortalte mig: „Jeg hilste paa den eller den af vore gamle Elever, og jeg kunde se paa hans eller hendes Øjne, at han eller hun var glad for at se mig“.

Det, at han af og til fik Lov til at mærke, at ogsaa I mødte ham med Glæde og Kærlighed, gav ham Mod og Kraft i Gerningen, og mange af jer har paa den Maade, uden at I selv vidste af det, været ham til Hjælp i det daglige Arbejde.

Og saa vil jeg da gerne paa hans og mine egne Vegne sige jer, kære gamle Elever, Tak for hvad I har givet ham og mig, for Arbejdsglæde, mens I var her paa Skolen, for venlige Hilsener ved festlige Lejligheder, for Sølvbrullupshilsener, iblandt de mange, mange Hilsener, der strømmede ind til os paa vor skønne Festdag, var det jeres, han næsten var mest glad for. Dagen efter bad han mig tælle efter, hvor mange Hilsener af forskellig Slags, der havde været fra gamle Elever.

Og Tak for den sidste vemodige Hilsen, I sendte ham 3 Uger senere, da vi en skøn Sommerdag stedte ham til Hvile. Tak for hver en Krans og hver en Blomst, og Tak til alle I, der var mødt for at følge jeres Lærer til hans sidste Hvilested. Jeg vilde saa gerne have hilst paa hver enkelt af jer, men det var jo umuligt.

Og nu er det snart Jul, I forstaar jo alle, at det bliver en vemodig Jul for os, den store tomme Plads, som er her i Hjemmet, og som vi føler hver Time paa Dagen, føles jo dobbelt tungt og svært i Julen, hvor vi alle

samlers vore Kære om os. Men jeg tror, at alle de rige og skønne Minder, vi har om ham, vil hjælpe os, saa vi alligevel faar en god og fredfyldt Jul.

Og saa vil jeg ønske jer alle en god og velsignet Julefest og et godt Nytaar.

Dorothea Birkelund.

Ogsaa blandt Eleverne har Døden gjort sin Høst, idet Helge Jørgensen fra Thurø, der var Elev her Vinteren 1929—30, i Sommer kom ulykkelig af Dage, som Følge af, at en Hest sparkede ham i Hjertet.

Og i Efteraaret læste vi i Bladene, at Viggo Steffensen, der var Elev Vinteren 1935—36 var død.

De var begge flinke og gode unge Mennesker, som vi her paa Skolen mindes med Venlighed.
